

Kim są wyborcy, czyli społeczno-demograficzne portrety największych potencjalnych elektoratów

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 9 stycznia 2015 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W badaniu preferencji wyborczych przeprowadzonym na początku października¹ pięć komitetów wyborczych uzyskało poparcie ponad 5% wyborców. Są to: Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość (34%), Komitet Wyborczy Platforma Obywatelska RP (27%), Komitet Wyborczy Wyborców „Kukiz’15” (8%), Komitet Wyborczy Nowoczesna Ryszarda Petru (7%) oraz Koalicyjny Komitet Wyborczy Zjednoczona Lewica SLD+TR+PPS+UP+Zieloni (6%)². Przed zbliżającymi się wyborami parlamentarnymi warto przyjrzeć się bliżej, kim są badani deklarujący się jako wyborcy tych ugrupowań. Choć w przypadku ostatniego z wymienionych komitetów wynik sondażowy z połowy października jest poniżej progu wyborczego ustanowionego dla koalicji, to z uwagi na znaczną liczbę popierających go Polaków włączono go do tych porównań.

PLEĆ

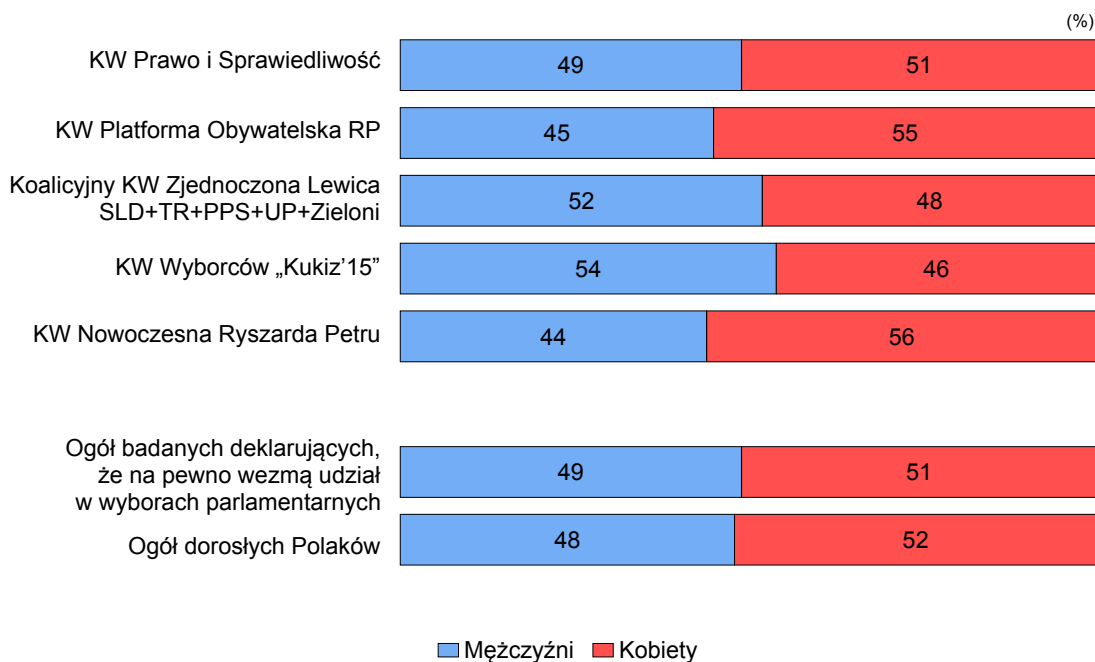
Porównując skład poszczególnych elektoratów należy stwierdzić, że choć różnice nie są istotne statystycznie, to wśród potencjalnych elektoratów Komitetu Wyborczego Wyborców „Kukiz’15” oraz Koalicyjnego Komitetu Wyborczego Zjednoczona Lewica SLD+TR+PPS+UP+Zieloni zauważyć można – odwrotnie niż w całej badanej populacji – nieznaczną liczebną przewagę mężczyzn nad kobietami, natomiast największy odsetek kobiet – wśród zamierzających głosować na Komitet Wyborczy Nowoczesna Ryszarda Petru i Komitet Wyborczy Platforma Obywatelska RP.

---

¹ Badanie przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 7–15 października 2015 roku na liczącej 930 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Por. komunikat CBOS „Preferencje partyjne w październiku”, październik 2015 (oprac. K. Pankowski).

RYS. 1. ROZKŁAD PŁCI W ELEKTORATACH* W PORÓWNANIU Z OGÓŁEM POTENCJALNYCH WYBORCÓW I CAŁĄ DOROSŁĄ POPULACJĄ POLSKI

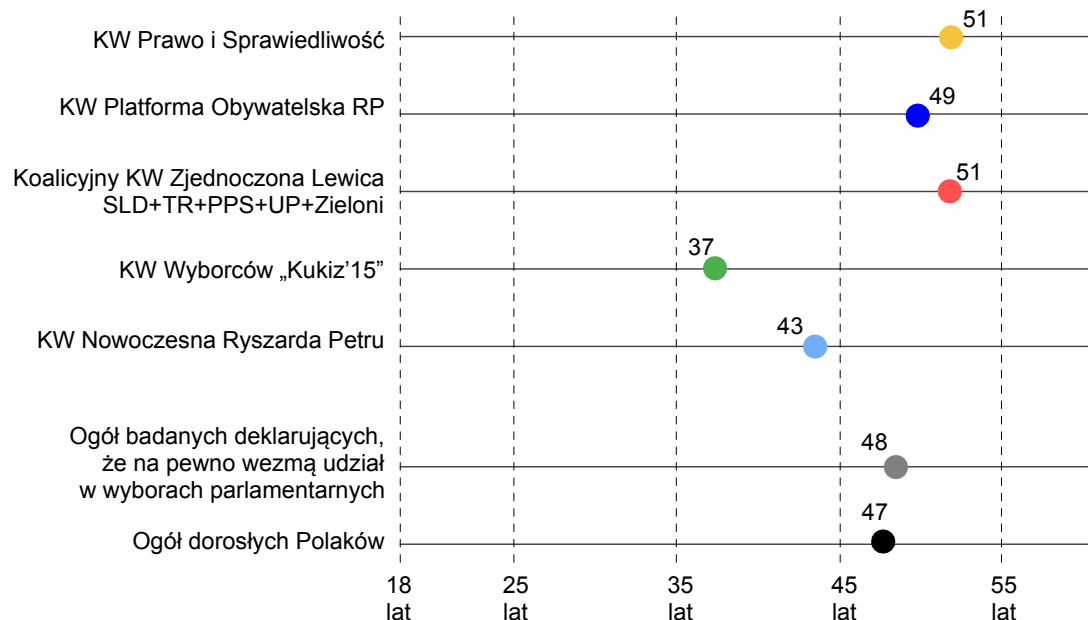
* Do porównań wybrano komitety, na które zamierza głosować ponad 5% badanych deklarujących udział w wyborach parlamentarnych 25 października br.³

WIEK

Istotne statystycznie zróżnicowania stwierdzono w przypadku wieku badanych popierających pięć komitetów przodujących w sondażu. Biorąc pod uwagę średnią wieku osób deklarujących zamiar głosowania 25 października na wybrane komitety, łatwo można zauważyć, iż przeciętnie najmłodsze są osoby zamierzające poprzeć Komitet Wyborczy Wyborców „Kukiz’15”. Różnice średniej wieku wyborców komitetu stworzonego przez Pawła Kukiza i zbliżonych do siebie średnich wieku wyborców Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość, Komitetu Wyborczego Platformy Obywatelskiej RP oraz Koalicyjnego Komitetu Wyborczego Zjednoczona Lewica SLD+TR+PPS+UP+Zieloni są istotne statystycznie. Warto też zaznaczyć, iż wyborcy PiS są ze statystycznego punktu widzenia wyraźnie starsi nie tylko od wyborców komitetu Kukiz’15, ale także od popierających Nowoczesną Ryszarda Petru.

³ Op. cit.

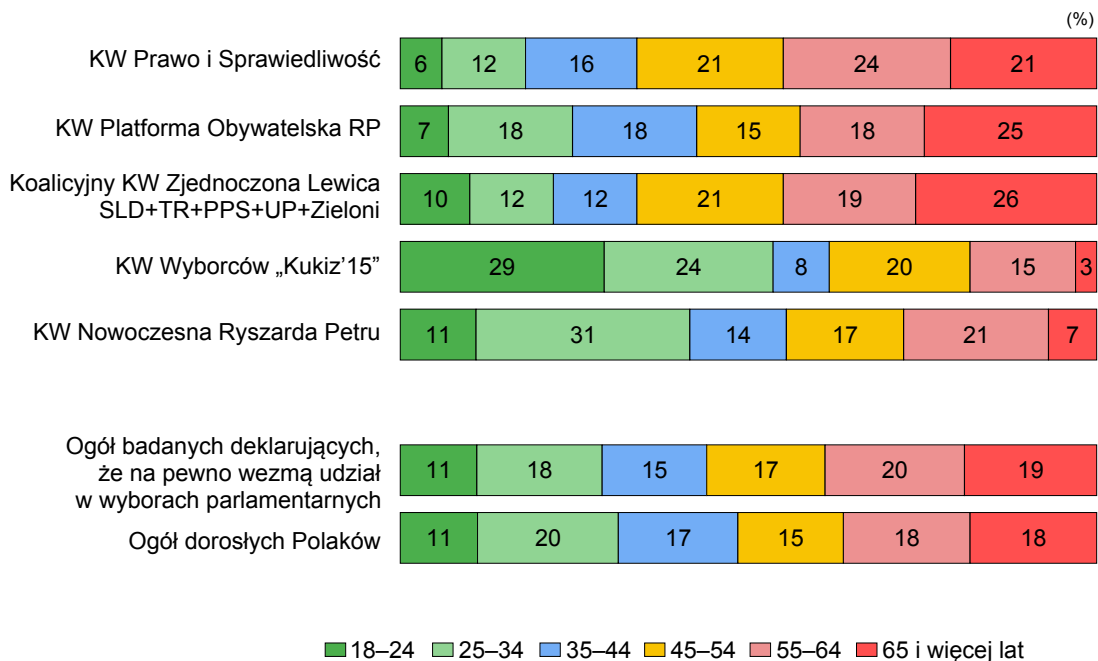
RYS. 2. ŚREDNIE WIEKU (W LATACH) ELEKTORATÓW* W PORÓWNIANIU ZE ŚREDNIMI WŚRÓD OGÓŁU POTENCJALNYCH WYBORCÓW I W CAŁEJ DOROSŁEJ POPULACJI POLSKI

* Do porównań wybrano komitety, na które zamierza głosować ponad 5% badanych deklarujących udział w wyborach parlamentarnych 25 października br.

Opisane różnice średnich wieku znajdują też odzwierciedlenie w strukturach grup wiekowych w poszczególnych elektoratach. Niemal trzech na dziesięciu (29%) deklarujących zamiar oddania głosu 25 października na Komitet Wyborczy Wyborców „Kukiz’15” ma poniżej 25 lat, a większość (53%) tego lektoratu to osoby poniżej 35 roku życia. Tylko sporadycznie możemy natomiast spotkać wśród wyborców komitetu „Kukiz’15” osoby mające 65 lat lub więcej (3%). Przeciętnie młodszy elektorat niż pozostali ma też Komitet Wyborczy Nowoczesna Ryszarda Petru. Warto zauważyć, iż wśród wyborców tego komitetu pod względem liczebności wyróżnia się grupa wiekowa 25–34 lata (31% tego elektoratu). Wśród popierających ugrupowanie Ryszarda Petru, podobnie jak w przypadku komitetu Pawła Kukiza, mało jest osób, które ukończyły 65 rok życia. Najstarsi wyborcy stanowią natomiast najbardziej liczne grupy wśród elektoratów Komitetu Wyborczego Platformy Obywatelskiej RP i Koalicyjnego Komitetu Wyborczego Zjednoczona Lewica SLD+TR+PPS+UP+Zieloni (odpowiednio 25% i 26%). Wśród wyborców Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość najliczniejsza jest natomiast grupa wiekowa 55–64 lata (24%), choć osób w wieku 65+ jest w tym elektoracie także nieco więcej niż w całej dorosłej populacji Polski.

RYS. 3. ROZKŁAD WIEKU W ELEKTORATACH* W PORÓWNANIU Z OGÓŁEM POTENCJALNYCH WYBORCÓW I CAŁĄ DOROSŁĄ POPULACJĄ POLSKI

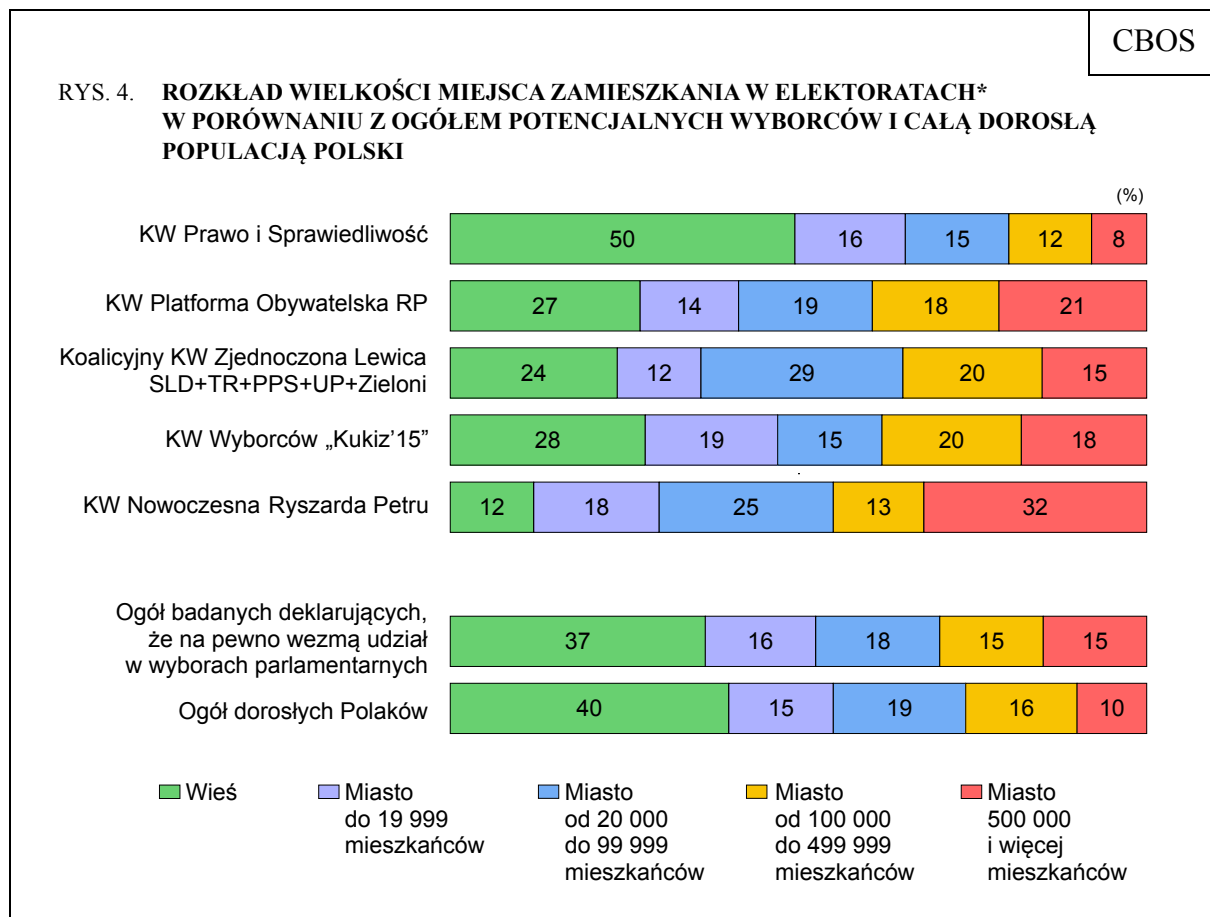
* Do porównań wybrano komitety, na które zamierza głosować ponad 5% badanych deklarujących udział w wyborach parlamentarnych 25 października br.

Podsumowując można powiedzieć, iż trzy największe elektoraty (KW PiS, KW PO i KKW Zjednoczonej Lewicy) są przeciętnie starsze od ogółu dorosłych Polaków, a dwa popierające nowopowstałe ugrupowania (KWW „Kukiz'15” i KW Nowoczesna Ryszarda Petru) – młodsze. Widoczne jest to zarówno w średnim wieku, jak i np. w odsetkach osób poniżej 35 roku życia oraz mających ukończone 55 lat.

MIEJSCE ZAMIESZKANIA

Znaczące różnice w składach analizowanych elektoratów występują także pod względem miejsca zamieszkania, przy czym o ile w przypadku KW Prawo i Sprawiedliwość możemy mówić o nadreprezentacji mieszkańców wsi, to w przypadku czterech pozostałych komitetów – w porównaniu z populacją ogólną – mamy do czynienia z ich niedoreprezentowaniem. Wśród wyborców komitetu Prawo i Sprawiedliwość mieszkańcy wsi stanowią połowę zadeklarowanych wyborców, natomiast pozostałe analizowane elektoraty są

w przeważającej części miejskie⁴. Warto też dodać, iż wśród zamierzających głosować na komitety Platformy Obywatelskiej i Nowoczesnej Ryszarda Petru ponadprzeciętnie reprezentowani są mieszkańcy miast liczących powyżej 500 tysięcy. Ponadto elektorat komitetu Ryszarda Petru jest najbardziej miejski – tylko 12% badanych deklarujących zamiar oddania na niego głosu mieszka na wsi.

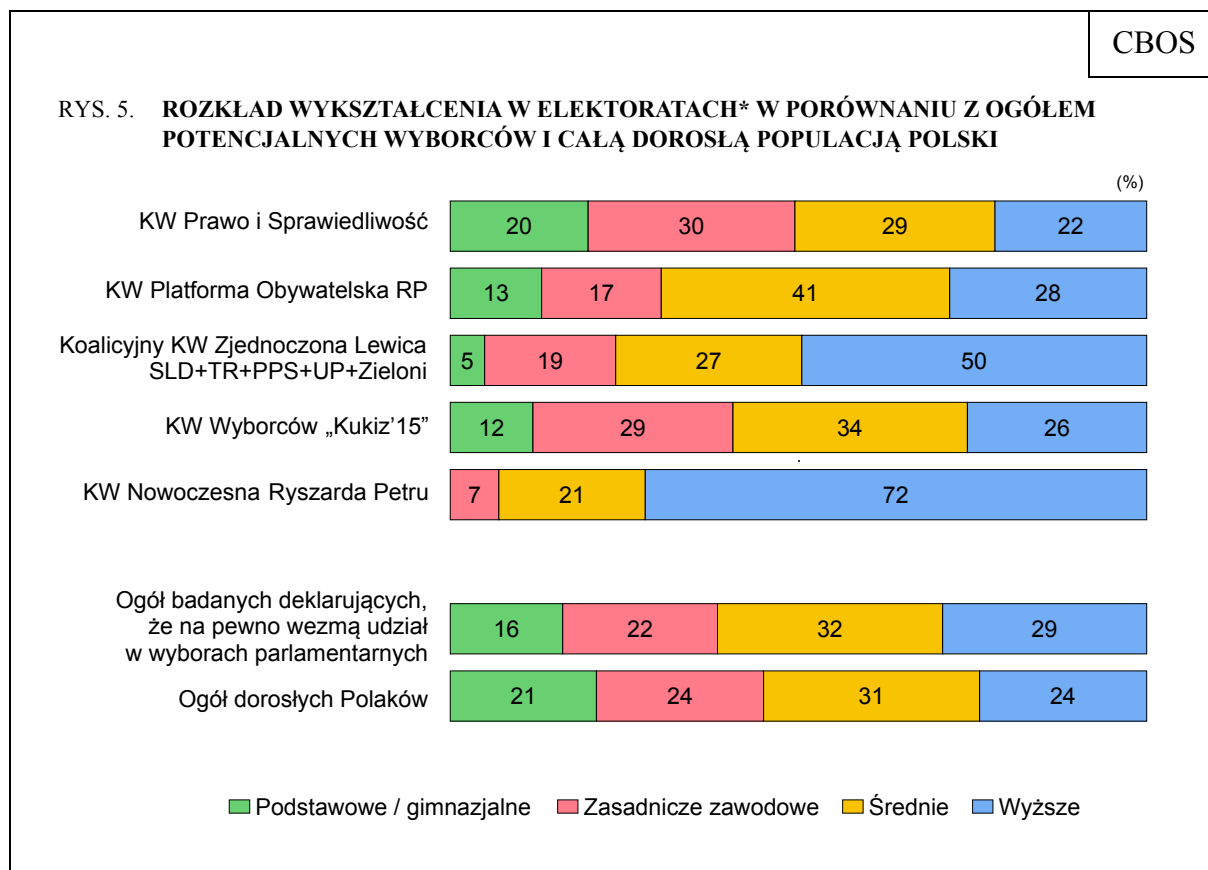
* Do porównań wybrano komitety, na które zamierza głosować ponad 5% badanych deklarujących udział w wyborach parlamentarnych 25 października br.

WYKSZTAŁCENIE

Uwzględniając poziom wykształcenia można stwierdzić, że strukturę najbardziej zbliżoną do populacji wszystkich dorosłych Polaków ma elektorat KW Prawo i Sprawiedliwość, choć nieco więcej jest w tej grupie osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym, a mniej ze średnim i wyższym. Dominującym udziałem osób z wyższym wykształceniem

⁴ Mieszkańcy wsi stanowią również przeważająca część badanych zamierzających głosować na PSL, jednak z uwagi na ich małą liczbę w analizowanym badaniu zostali pominięci w tym opracowaniu.

może pochwalić się Komitet Wyborczy Nowoczesna Ryszarda Petru (72%). Wyższe wykształcenie ma też połowa deklarujących zamiar głosowania na Koalicyjny Komitet Wyborczy Zjednoczona Lewica SLD+TR+PPS+UP+Zieloni. Nieco lepiej wykształceni niż ogół dorosłych Polaków są wyborcy Platformy Obywatelskiej, a struktura wykształcenia tego elektoratu jest najbardziej zbliżona do struktury wykształcenia wśród osób zamierzających poprzeć komitet „Kukiz’15”.

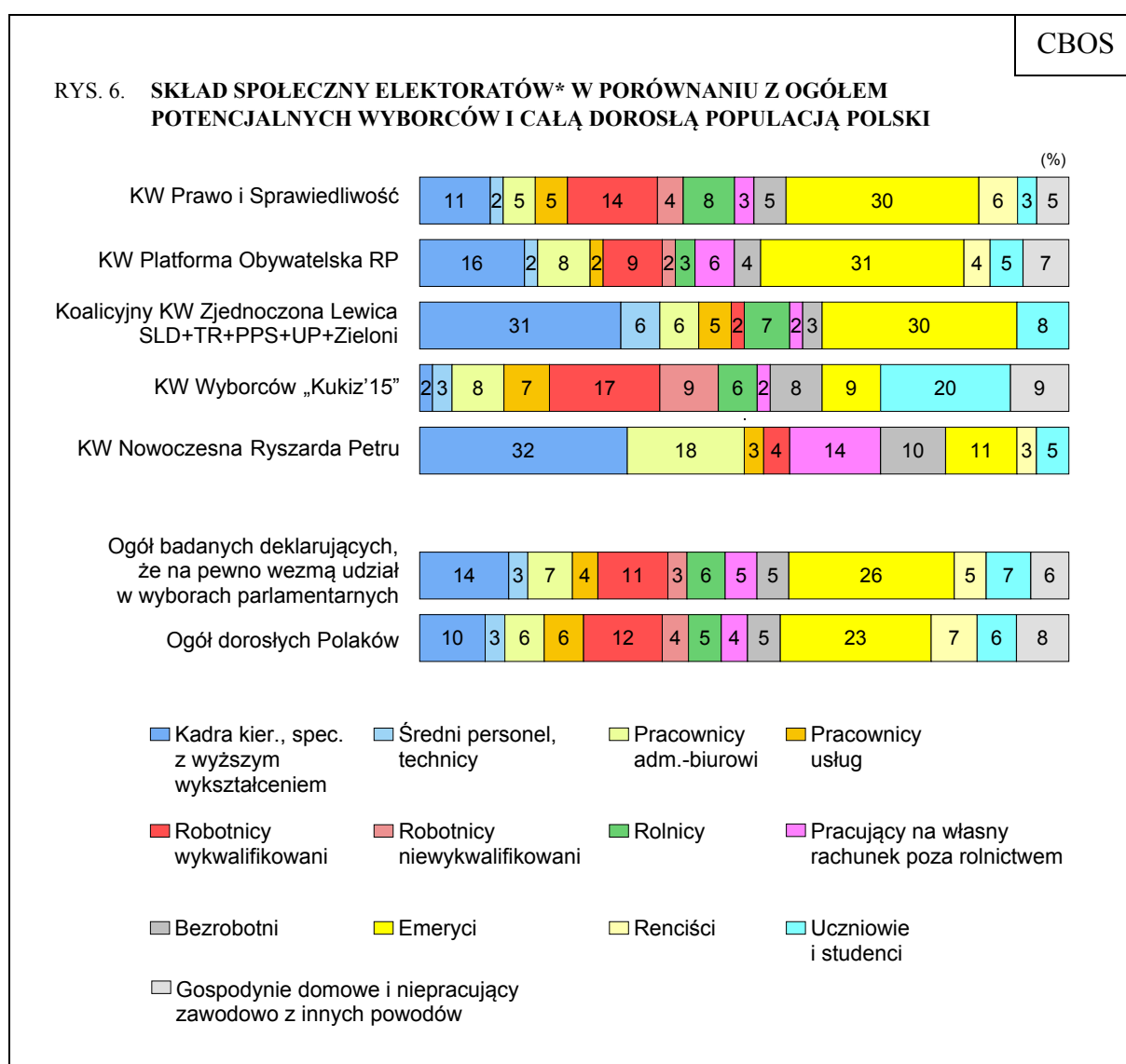
* Do porównań wybrano komitety, na które zamierza głosować ponad 5% badanych deklarujących udział w wyborach parlamentarnych 25 października br.

SKŁAD SPOŁECZNY

Stwierdzone wcześniej różnice struktury wieku elektoratów poszczególnych komitetów wyborczych znajdują swoje odzwierciedlenie także w ich składzie społecznym. Największym udziałem emerytów wśród swoich wyborców charakteryzują się komitety wyborcze Platformy Obywatelskiej, Prawa i Sprawiedliwości oraz Zjednoczonej Lewicy. Warto też dodać, że w tych elektoratach jest nieco więcej emerytów niż wśród ogółu dorosłych Polaków. Zjednoczona Lewica to jednocześnie – obok Nowoczesnej Ryszarda

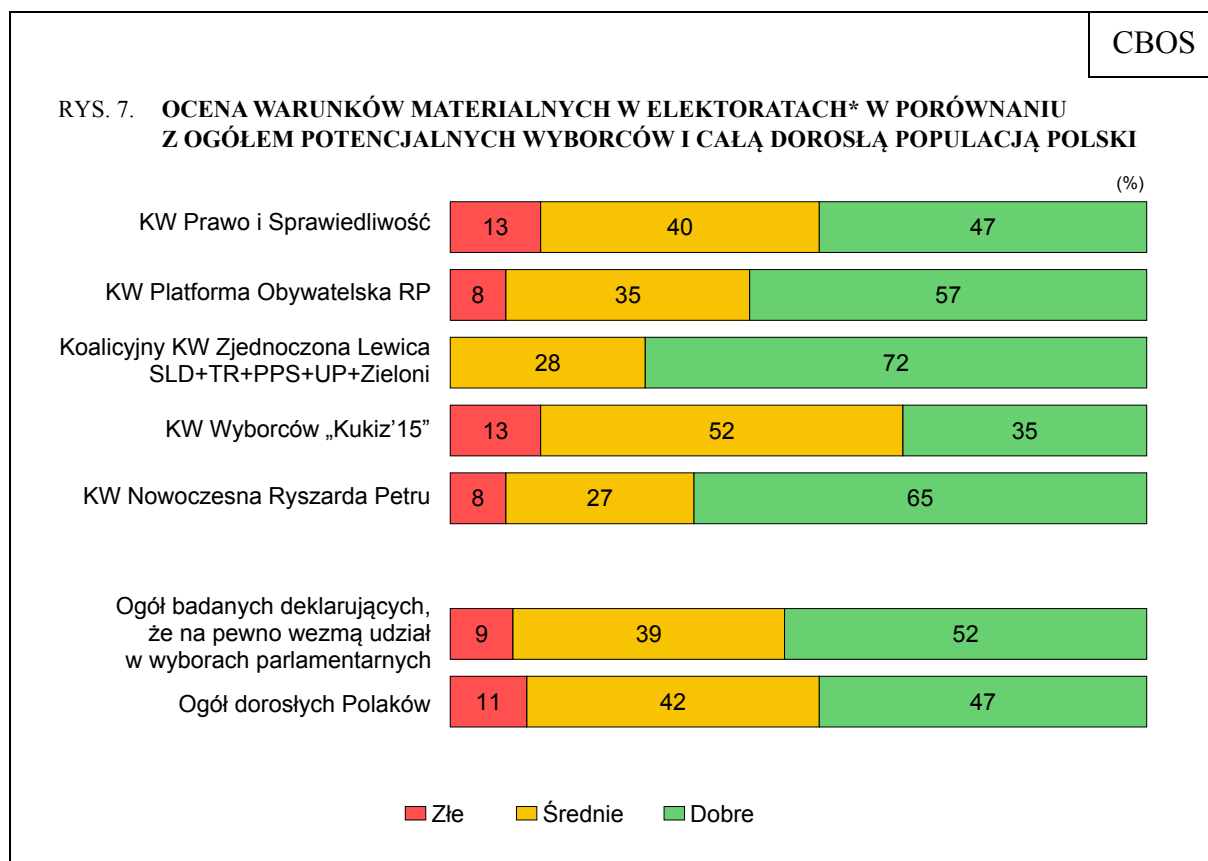
Petru – formacja, wśród wyborców której trzykrotnie częściej niż wśród ogółu dorosłych Polaków można znaleźć osoby zaliczające się do kadry kierowniczej i specjalistów z wyższym wykształceniem (odpowiednio 31% i 32%). Wśród zamierzających głosować na Nowoczesną Ryszarda Petru nadreprezentowani są także pracownicy administracyjno-biurowi (18% w tej grupie) i pracujący na własny rachunek poza rolnictwem (14%). Co piąty zadeklarowany wyborca Komitetu Wyborczego „Kukiz’15” jest natomiast uczniem bądź studentem (ponad trzykrotnie więcej niż wśród ogółu badanych). Elektorat komitetu „Kukiz’15” jest ponadto najbardziej robotniczy (26% z tej grupy), choć pod tym względem niewiele ustępuje mu wyborcy Prawa i Sprawiedliwości (18%).

* Do porównań wybrano komitety, na które zamierza głosować ponad 5% badanych deklarujących udział w wyborach parlamentarnych 25 października br.

WARUNKI MATERIALNE

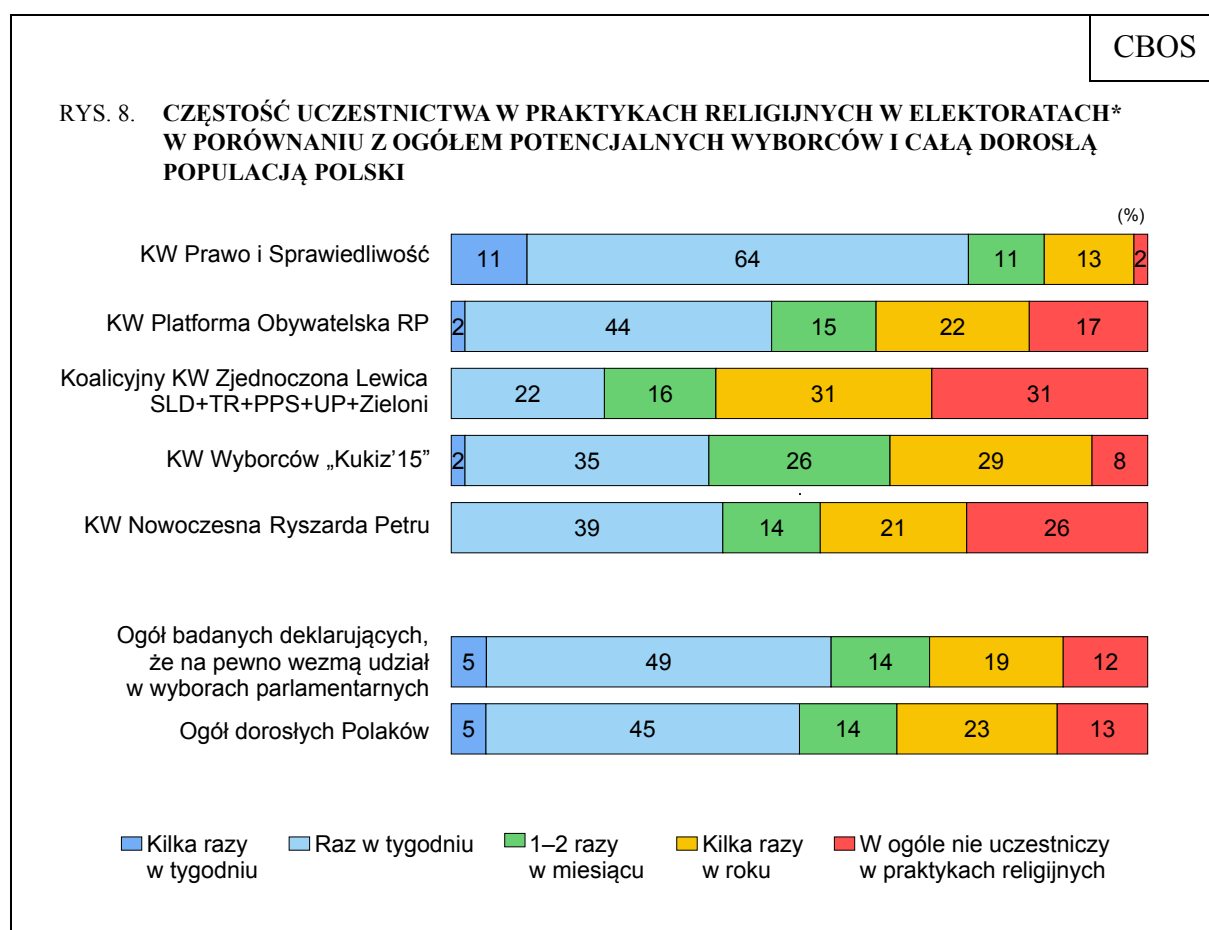
Najbardziej zbliżeni w ocenach warunków materialnych swoich gospodarstw domowych do ogółu dorosłych Polaków są wyborcy Prawa i Sprawiedliwości. Nieco lepiej od ogółu ocenia je elektorat Platformy Obywatelskiej, a gorzej badani zamierzający oddać głos na komitet „Kukiz’15”. Ponadto oceny wyborców komitetu stworzonego przez Pawła Kukiza są najgorsze ze wszystkich analizowanych. Najlepiej natomiast warunki materialne własnych gospodarstw domowych oceniają osoby zamierzające oddać głos na Koalicyjny Komitet Wyborczy Zjednoczona Lewica (wśród wyborców Zjednoczonej Lewicy nie odnotowano osób uważających, że warunki materialne ich gospodarstw domowych są złe). Zdecydowanie częściej niż pozostali pozytywne oceny wyrażają także zamierzający głosować na Nowoczesną Ryszarda Petru.

* Do porównań wybrano komitety, na które zamierza głosować ponad 5% badanych deklarujących udział w wyborach parlamentarnych 25 października br.

PRAKTYKI RELIGIJNE

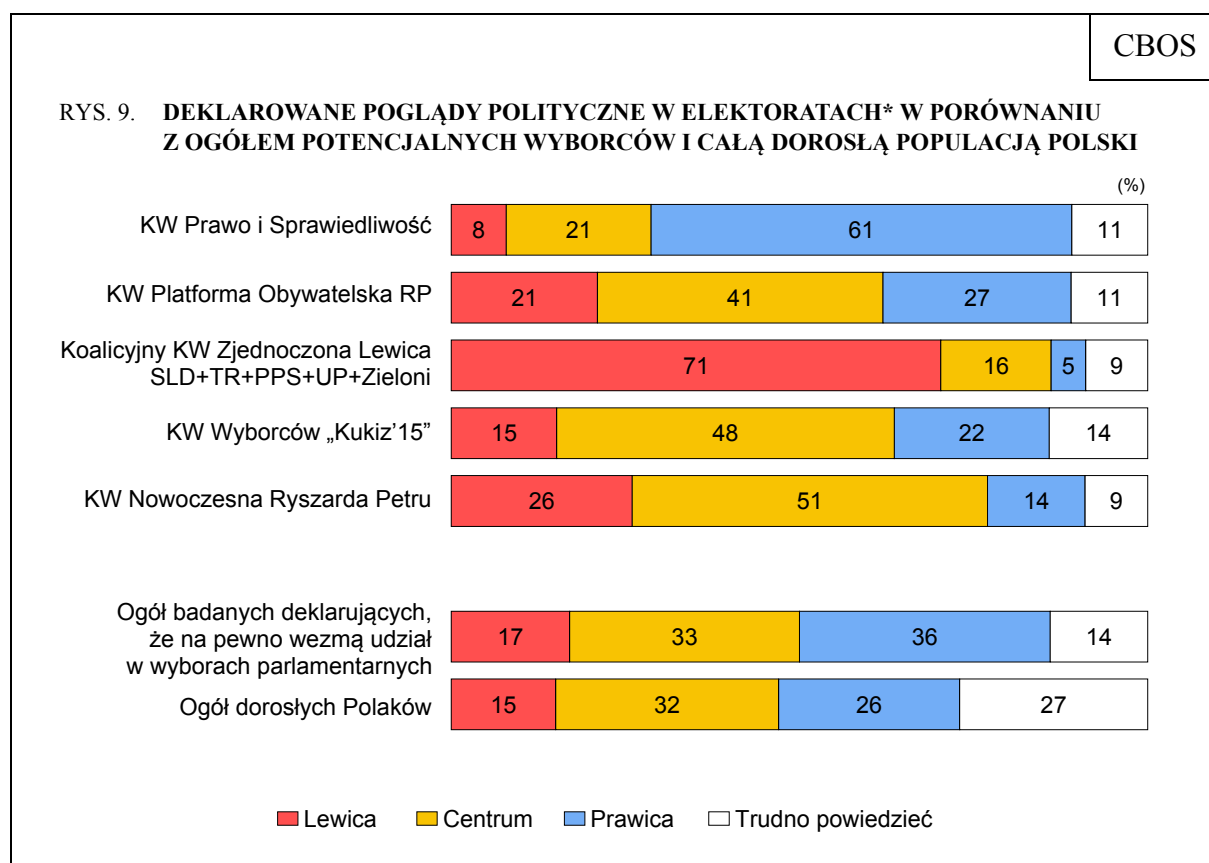
Najbardziej zaangażowane w życie religijne są osoby zamierzające głosować na KW Prawo i Sprawiedliwość, spośród których aż trzy czwarte deklaruje, iż uczestniczy w praktykach religijnych co najmniej raz w tygodniu. Warto dodać, iż wyborcy PiS praktykują częściej niż przeciętni Polacy. Na przeciwnym biegunie znajdują się elektoraty Zjednoczonej Lewicy oraz Nowoczesnej Ryszarda Petru z ponadprzeciętnie wysokimi odsetkami niepraktykujących. Również wyborcy Platformy Obywatelskiej nieco częściej niż ogół dorosłych Polaków deklarują, iż w ogóle nie uczestniczą w praktykach religijnych, a rzadziej, że praktykują co najmniej raz w tygodniu. W elektoracie komitetu „Kukiz’15” relatywnie mało jest osób w ogóle nie uczestniczących w praktykach religijnych, ale deklarowana częstość praktyk religijnych jest w tej grupie mniejsza niż wśród ogółu dorosłych Polaków.

* Do porównań wybrano komitety, na które zamierza głosować ponad 5% badanych deklarujących udział w wyborach parlamentarnych 25 października br.

DEKLAROWANE POGLĄDY POLITYCZNE

Deklarowane poglądy polityczne są zmienną istotnie różnicującą analizowane grupy wyborców poszczególnych ugrupowań. Wśród trzech spośród pięciu największych potencjalnych elektoratów dominują wyborcy centrowi. Dotyczy to KW Nowoczesna Ryszarda Petru (51% tej grupy), KWW „Kukiz’15” (48%) oraz KW Platforma Obywatelska (41%). Warto też dodać, iż wśród zamierzających głosować na komitet stworzony przez Pawła Kukiza większy odsetek niż w pozostałych analizowanych grupach nie potrafi określić swoich poglądów na skali lewica–centrum–prawica. Wyborcy Zjednoczonej Lewicy to w niemal trzech czwartych (71% tej grupy) osoby o poglądach lewicowych, natomiast wśród zamierzających głosować na KW Prawo i Sprawiedliwość zdecydowaną większość stanowią osoby identyfikujące się z prawicą (61% z tej grupy). Zwolennicy Zjednoczonej Lewicy są znacznie bardziej lewicowi, a zwolennicy Prawa i Sprawiedliwości bardziej prawicowi niż ogół dorosłych Polaków.

* Do porównań wybrano komitety, na które zamierza głosować ponad 5% badanych deklarujących udział w wyborach parlamentarnych 25 października br.

Analizując poglądy polityczne wyborców warto też dodać, iż osoby deklarujące zamiar wzięcia udziału w wyborach parlamentarnych 25 października br. częściej niż ogół dorosłych Polaków deklarują prawicowe poglądy polityczne.

Prawo i Sprawiedliwość i Platforma Obywatelska, partie dominujące od lat na polskiej scenie politycznej, mają swoich zwolenników we wszystkich grupach społecznych, choć zasięg poparcia dla nich jest oczywiście zróżnicowany⁵. Porównanie składu tych dwóch największych elektoratów pokazuje, iż statystycznie istotne różnice pomiędzy tymi grupami występują w przypadku miejsca zamieszkania, poziomu wykształcenia, częstości udziału w praktykach religijnych i deklarowanych poglądów politycznych. O ile połowa elektoratu PiS to mieszkańcy wsi, to wśród elektoratu PO znacząco więcej jest mieszkańców miast liczących co najmniej 500 tys. Jeśli chodzi o poziom wykształcenia, to wśród potencjalnych wyborców PO znacznie więcej jest osób z wykształceniem średnim, a w elektoracie PiS absolwentów zasadniczych szkół zawodowych (różnice odsetków osób, które legitymują się dyplomem wyższej uczelni, są nieistotne ze statystycznego punktu widzenia). Dwa największe elektoraty różni też światopogląd. Podczas gdy zdecydowana większość wyborców PiS to osoby uczestniczące w praktykach religijnych przynajmniej raz w tygodniu, to wśród wyborców PO znaczącą grupę stanowią osoby w ogóle nieuczestniczące w praktykach religijnych. Potencjalni wyborcy PiS to w zdecydowanej większości osoby identyfikujące się z prawicą, natomiast wśród wyborców PO największą grupę stanowią badani o poglądach centrowych, choć spora ich część identyfikuje się z prawicą lub lewicą.

Warto też zwrócić uwagę na dwa elektoraty nowopowstałych bytów politycznych, czyli ugrupowania startującego w wyborach pod szyldem KW Wyborców „Kukiz’15” oraz KW Nowoczesna Ryszarda Petru. Mają one nie tylko krótką historię, ale także zdobywają przeciętnie młodszych zwolenników niż ugrupowania od lat istniejące na polskiej scenie politycznej. Porównanie społeczno-demograficznej struktury elektoratów sugeruje, iż Nowoczesna Ryszarda Petru mogła odebrać Platformie Obywatelskiej część młodszego, wielkomiejskiego, lepiej wykształconego i bardziej zamożnego elektoratu. Warto też

---

⁵ Por. tabela aneksowa w komunikacie CBOS „Preferencje partyjne w październiku”, październik 2015 (oprac. K. Pankowski).

zauważyć, iż zwolennicy Nowoczesnej pod niektórymi względami podobni są nie tylko do wyborców Platformy Obywatelskiej, ale także do elektoratu Zjednoczonej Lewicy, choć jeżeli chodzi o poglądy polityczne, to o wyborcach Nowoczesnej Ryszarda Petru można powiedzieć, że są najbardziej centrowi. Wyborcy KWW „Kukiz’15” są najmłodszy, co piąty z nich jeszcze się uczy lub studiuje. Więcej jest wśród nich mężczyzn niż kobiet natomiast pod względem miejsca zamieszkania wypadają podobnie jak elektorat PO. Wśród wyborców komitetu Pawła Kukiza również dominuje polityczne centrum, choć ponadprzeciętnie dużo z nich w ogóle nie określa się w kategoriach lewica–centrum–prawica. Ponadto warto zauważyć, iż w przeciwieństwie do elektoratu Nowoczesnej Ryszarda Petru, wśród zwolenników KWW „Kukiz’15” więcej osób identyfikuje się z prawicą niż lewicą; zdecydowanie rzadziej też deklaruje się jako osoby niepraktykujące religijnie. Z powodów ideologicznych elektoratowi komitetu Pawła Kukiza może być zatem nieco bliżej do Prawa i Sprawiedliwości niż do Platformy Obywatelskiej.

Opracowała
Barbara BADORA